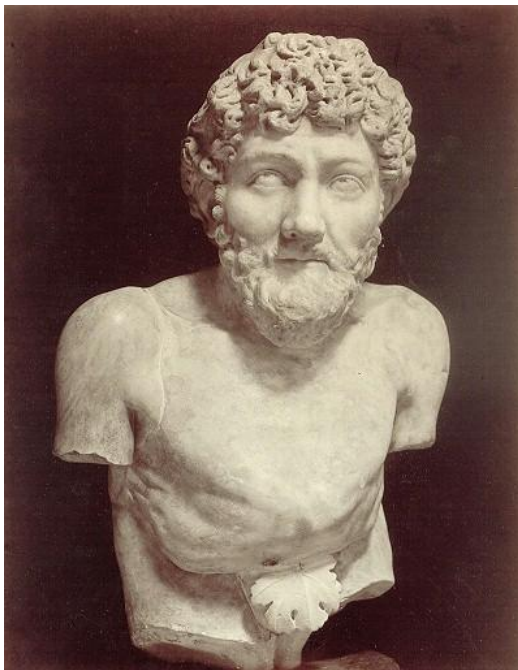

1. számú melléklet: Meseírók

Jean de La Fontaine (1621 – 1695), francia

Aiszóposz (Aesopus) (i.e. 600 körül), görög

Jacob Grimm (1785-1863), német

Wilhelm Grimm (1786-1859), német

Benedek Elek (1859-1929), magyar

Hans Christian Andersen (1805-1875), dán

A kis hableány (A)
Csipkerózsika (G)
A róka és a gólya (Ae)
A rendíthetetlen ólomkatona (A)
Az aranytojást tojó lúd (Ae)
A csizmadia szerencséje (B)
A kis gyufaáruslány (A)
A tücsök és a hangya (LF)
A szamár meséje (Ae)
A rút kiskacs (A)
A farkas és a bárány (Ae)
Többsincs királyfi (B)
Hamupipőke (G)
A Hókirálynő (A)
A róka és a szőlő (Ae)
A holló és a róka (LF)
Holle anyó (G)
Mese egy bolond emberről és egy bolond asszonyról (B)
Piroska és a farkas (G)
Az aranyeke (B)
Az oroszlánbőrbe öltözött szamár (LF)
Csizmás kandúr (G)
A három kívánság (B)

Jelmagyarázat:

A: Andersen

Ae: Aesopus

B: Benedek Elek

G: Grimm

LF: La Fontaine

3. számú melléklet: Activity-feladatok

A KIS HABLEÁNY

BOLDOGAN ÉLTEK, MÍG MEG NEM HALLTAK

HÉTFEJŰ SÁRKÁNY

HÁROM PRÓBA

MINDEN JÓ, HA A VÉGE JÓ

4. számú melléklet: Meseszövegek olvasáshoz és elemzéshez

I. La Fontaine: *A tücsök és a hangya*

Mit csinált a Tücsök nyáron?

Csak muzsikált hét határon.

Aztán jött a tél a nyárra,

s fölkapott a koma álla.

Szomszédjában élt a Hangya.

Éhen ahhoz ment panaszra,

s arra kérte, egy kevéske

búzát adjon neki télire.

„Búzát? – szólt a Hangya sógor. –

Már ez aztán a sok a jóból!

Tél elején sincs búzád már?

Hát a nyáron mit csináltál?”

„Mit csináltam? Kérem szépen,

muzsikáltam – szólt szerényen

Tücsök mester. – Aki kérte,

nótát húztam a fülébe!”

„Nótát húztál, ebugatta?

No hát akkor – szólt a Hangya –

járd el hozzá most a táncot!

Jó mulatságot kívánok.”

II. Grimm-fivérek: *Holle anyó*

Élt egyszer egy özvegyasszony, annak volt két lánya: az egyik szép és szorgos, a másik csúnya és lusta. Az özvegy sokkal jobban szerette a csúnya lustát, mert az édeslánya volt. Minden munkát a másíknak kellett végeznie, az volt Hamupipőke a házban. Ott ült szegény napestig a kút mellett az úton, és font, egyre font, míg csak a vér ki nem serkent az ujjából.

Egyszer aztán úgy megvágta az ujját a szál, hogy az orsó is csupa vér lett tőle. Le akarta mosni a kútnál, de az orsó kicsusszant a kezéből, és beleesett a vízbe. A lány sírva fakadt, hazaszaladt a mostohájához, s elpanaszolta neki, mi történt. Az meg, ahelyett hogy megszánta volna, kegyetlenül ráripakodott:

- Ha beleejtetted, szedd is ki belőle!

Szegény lány visszament a kúthoz, nem tudta, mitévő legyen; félelmében végül is az orsó után ugrott. Elvesztette az eszméletét, s mikor aztán magához tért, egy szép, napfényes, virágos mezőn találta magát. Elindult, ment, mendegélt; egyszercsak egy kemencéhez ért. A kemence tele volt kenyérrel, s a kenyerek azt kiabálták:

- Húzz ki hamar! Húzz ki hamar, mert megégek! Már régen kiszültem!

A lány nekilátott, és szép sorjában mind kiszedte őket a lapáttal. Aztán továbbment; ment, mendegélt, míg egy almafához nem ért. A fa tele volt almával, és azt kiabálta:

- Rázz meg! Rázz meg! Minden almám megérett már!

A lány megrázta a fát, hogy csak úgy hullott a sok alma, mint a zápor. Addig rázta, míg az utolsó szem is le nem hullott róla. Akkor az egész szépen kupacba rakta, és továbbindult.

Ment, mendegélt, végre egy házikóhoz ért. A házikóból egy anyóka kukucskált ki barátságosan, de olyan hosszú foga volt, hogy a lány megijedt, és el akart szaladni. Az öregasszony azonban utána kiáltott:

- Ne félj tőlem, kedves lányom! Maradj nálam; ha minden munkát rendben elvégzel a háznál, jó sorsod lesz. Csak arra vigyázz, hogy jól megvesd az ágyamat, jól fölrázd a párnámat, hadd szálljon a pihéje; olyankor hó hullik fönt a világban. Én vagyok Holle anyó.

Az öregasszony olyan szépen rábeszélte, hogy a lány végül is összeszedte bátorságát, ráállt a dologra, és beszegődött hozzá. Mindent megtett a kedve szerint, az ágyát is mindig jól fölrazta, csak úgy szálltak a pihék, akár a hópelyhek.

De jó dolga is volt ám az öregnél! Soha egy rossz szót sem hallott, s ehetett, amennyi jólesett neki.

Evett is eleinte jó étvággal; hanem aztán valahogyan ízét veszítette a falat a szájában. Egyre kedvetlenebb, egyre szomorúbb lett. Eleinte maga sem tudta, mi leli; hanem utóbb, mikor már jó ideje szolgált Holle anyónál, ráeszmélt; hogy hazakívánczik. Hiába ment itt ezerszer jobban a dolga, mint otthon, mégiscsak mindig ott járt a gondolata a messzi kis falusi házban. Végül aztán már nem bírta tovább, odaállt szépen Holle anyó elé, és azt mondta neki:

- Elfogta a szívemet a honvágy, nem maradhatok tovább nálad. Tudom, százszor jobb sorsom van itt, mégis azt mondja a szívem: vissza kell mennem az enyéimhez!

- Tetszik nekem, hogy hazavágyol - felelte az öreg -, ebből is látszik, hogy derék, hűséges teremtés vagy. És amiért olyan becsülettel szolgáltál, én magam vislek fel a fenti világba.

Azzal kézen fogta, és egy nagy kapuhoz vezette.

- Innét most már mehetsz magad is - mondta -, ez a kapu egyenest a falutok határába nyílik.

A kapu kitárult, s abban a pillanatban, ahogy a lány átlépett rajta, sűrű aranyeső hullott rá a magasból, és az arany mind ott ragadt a ruháján; fénylett, csillogott az egész lány tetőtől talpig.

- Ez a fizetség a szorgalmadért! - kiáltotta Holle anyó a kapun át, és még a kútba esett orsóját is kidobta utána.

A két kapuszárny dördülve becsukódott, s lám a lány, amint körülnézett, ott találta magát a falujuk határában, nem messze az anyja házától.

Gyorsan útnak eredt, sietett haza boldogan. Ahogy befordult az udvarukra, a kút kávájáról meglátta a kakas és nagyot rikkantott:

Kukurikú! Mi történt?

Aranyos lányunk hazatért!

A lány bement a házba, és mert talpig arany borította, az anyja is meg a testvére is szívesen fogadta. Ő meg elmesélte, mi történt vele. Mikor a mostohája meghallotta, hogyan jutott a nagy gazdagsághoz, nagyon szerette volna, ha a csúnya, lusta lányának is ilyen szerencséje akad. Kiküldte hát fönni a kúthoz, a lány meg bedugta a kezét a túskebokorba, összeszúratta az ujját a tövisekkel, bevérzte az orsót, bedobta a kútba, és utána ugrott. Ő is a szép mezőn tért magához; azon az ösvényen indult el, amelyiken a másik lány járt. Amint a kemencéhez ért, kiabálni kezdtek a kenyerek:

- Húzz ki hamar! Húzz ki hamar, mert megégek! Már régen kisültem!

De a lusta lány azt felelte:

- Hogyisne! Hogy összepiszkoljam magamat!

Az továbbment. Csakhamar az almafához ért.

- Rázz meg! Rázz meg! Minden almám megérett már! - kiáltotta az almafa.

- Hogyisne! Hogy a fejemre essék egy alma! - felelte a lány, és továbbment.

Odaért Holle anyó házához, de egy cseppet sem ijedt meg az öregtől, mert már tudta, milyen nagy foga van, és tüstént elszegődött hozzá.

Az első nap erőt vett magán, szorgoskodott, és ha Holle anyó mondott neki valamit, rögtön megtette, mert egyre csak a sok aranyra gondolt, amit majd kapni fog tőle. A második napon azonban már lustálkodott egy kicsit, a harmadikon meg már alig akart fölkelni reggel. Holle anyó ágát sem úgy vetette meg, ahogyan kellett volna; nem rázta föl a dunnát, hogy a pihék szétszálljanak belőle. Az öreg végül is ráunt, és kiadta az útját. A lusta lány cseppet sem búsult rajta, hogy a dolog így fordult; most jön majd az aranyeső - gondolta magában.

Holle anyó őt is a kapuhoz vezette; hanem amikor a lány kilépett rajta, arany helyett egy jókora üst szurok zúdult a nyakába.

- Ez a fizetség a szolgálatodért! - mondta Holle anyó, és becsukta a kaput.

A lusta lány hazament; tetőtől talpig szurkos volt, s amikor a kakas meglátta a kút kávájáról, nagyot rikkantott:

Kukurikú! Mi történt?

Szutykos lányunk hazatért!

A szurok pedig rajta ragadt élete végéig.

III. Aesopus: A holló és a róka

Sajtot talált a holló, fölvitte a fára.
Róka koma a sajtot nagyon megkívánta.

Magas a fa, magasan ül a holló rajta.
Csőréből a zsákmányát azért is kicsalja!

"Holló asszony – szól neki –, örülök, hogy látom;
nincs kegyednél gyönyörűbb madár a világon!"

Fönn a holló hallgat, és szorítja a sajtot.
A róka vár, majd úgy tesz, mint aki elcammog.

Lép egyet, és morog, hogy a holló is hallja:
"De mit ér a szépség, ha rút hozzá a hangja!"

"Rút a hangom? – A hollót elfutja a méreg,
s károgni kezd: – Ez neked nem elég szép ének?"

"De még milyen!" – nevet a róka, és a sajttal,
mit a holló kiejtett, vidáman elnyargal.

IV. Andersen: Öten egy hüvelyből

Egy zöldborsóhüvelyben öt borsószem üldögélt egymás mellett; zöldek voltak, a hüvely is zöld, azt hitték hát, hogy zöld az egész világ, s nem csoda, hogy azt hitték. Nőtt a hüvely, s vele nőttek a borsószemek, mert ennek ez a rendje. Odakinn sütött a nap, melengette a borsóhüvelyt; eső permetezett, az áttetszővé tette; kellemes volt az élet odabenn, nappal világos, éjjel sötét, ahogy rendjén való. A borsószemek egyre jobban nőttek, gömbölyödtek, s egyre sűrűbben dugták össze a fejüket, tanakodtak, mit kellene tenniük.

- Nem vesztegelhetünk itt az idők végéig! - ebben mindnyájan megegyeztek. - Még utóbb megkeményedünk a tétlenségétől. Odakinn is kell lennie valaminek, s azt jó volna megismerni!

Napok teltek, hetek szálltak, a borsószemek lassan megsárgultak, sárga lett körülöttük a hüvely is.

- Megsárgult az egész világ! - állapították meg a borsószemek, s a maguk szempontjából igazuk is volt.

Egyszerre földrengés támadt: leszakították a hüvelyt, emberi kézbe került, aztán egy ruhazsembe, más borsóhüvelyek társaságába.

- Mindjárt kinyílik előttünk a világ! - mondták feszült várakozással a borsószemek.

- Én arra vagyok kíváncsi, melyikünk viszi a legtöbbre! - mondta az egyik borsószem, a legkisebbik. - No, hamarosan elválnak!

- Lesz, ami lesz! - kiáltotta nagy vitézen a legnagyobbik.

- Ropp! - föl pattant a hüvely, s az öt borsószem kigurult a napsütéses világba. Egy kisfiú tenyerén feküdtek; a kisfiú azt mondta, hogy a borsószemek éppen a játék puskájába valók, s az egyik szemet mindjárt bele is dugta a puskacsőbe, és kilőtte.

- Röpülök a nagyvilágba! Fogjon meg, aki tud! - kiáltotta röptében a borsószem, s azzal eltűnt a többiek szeme elől.

- Én meg se állok a napig! - mondta a második. - Az a legszebb borsóhüvely, épp nekem való.

És ő is eltűnt.

- Mi alszunk tovább, akárhová jutunk! - mondta a harmadik meg a negyedik, a két álomszuszék. Azzal lustán lepottyantak a földre, de a sorsukat nem kerülhették el: ők is a puskacsőbe jutottak. - Azért is mi visszük a legtöbbre! - kiáltották.

- Lesz, ami lesz! - kiáltotta az ötödik. Őt is kilőtték, de nem jutott messzire: a padlásablak korhadt deszkájának csapódott, s onnan egy hasadékba gurult, szélhordta föld és lágymoha közé. A moha összeborult fölötté, s a borsószem ott feküdt, elrejtve emberi szem elől. De a természet nem feledkezett meg róla.

- Lesz, ami lesz!

Odabenn a kis padlásszobában egy szegény asszony lakott; abból éldegélt, hogy eljárt kályhákat tisztogatni meg fát fűrészelni, a házaknál a munka nehezét elvégezni, mert erős asszony volt és szorgalmas, mégis szegény, mint a templom egere; szűköskén élt egyetlen leányával, aki félig gyermek volt még, törekeny, gyöngye teremtés, s most nagybeteg: egy álló esztendeje nyomta már az ágyat.

- Elmegy a kishúga után! - mondta magában szomorúan a szegény asszony. - Csak két gyermekem volt, mégis nehezen győztem, a jóisten is megsokallta, s magához vette az egyiket, hogy osztozzék velem a gondban. Bár meghagyná nekem ezt az egyet, hanem úgy látszik, nem akarja a két testvért elválasztani, s most magához veszi ezt is.

De a nagybeteg leányka nem követte kishúgát. Türelmesen feküdt naphosszat, míg anyja munkában volt.

Kitavaszkodott; a szegény asszony egy reggel éppen munkába indult; aranyos sugárkéve hullt a padlásszobába, s a beteg leányka kitekintett a kis ablakon. - Mi lehet az a kis zöld növény odakinn az ablak előtt? Hogy hajladoz a szélben! Az anyja odalépett a padlásablakhoz, és kinyitotta.

- No nézd csak! Egy borsószem hajtott ki a csatornában! Ugyan hogy kerülhetett ide a magasba? Látod, ez a te kertecskéd, elgyönyörködhetsz benne.

És közelebb húzta a beteg lány ágát az ablakhoz, hogy láthassa a borsó zsenge kis bokrát, aztán munkába ment.

- Úgy érzem, édesanyám, hogy meggyógyulok! - fogadta este a lánya. - Olyan jólesett ma a betűző napsugár! Elnéztem, hogyan erősödik a kis borsóbokor, s én is erősebbnek érzem magamat. Nemsokára fölkelek, és kimegyek a verőfényre.

- Adja isten! - sóhajtott az anyja, de nem remélte, hogy úgy lesz. Hanem azért letűzött egy kis karót a borsó mellé, amely új erővel és bizakodással töltötte el szegény beteg gyermekét. Egy fonallal hozzá is kötözte a karóhoz meg az ablakdeszkához, nehogy letörje a szél, s hogy ha majd hosszú indát növel, megkapaszkodhassék. A borsó kis bokra nőtt is kedvére, zsenge indái rácsavarodtak a karóra meg a fonalra.

- Nézd, már virágot nyitott! - kiáltott fel örvendezve egy reggel a szegény asszony, s most már az ő szívében is éledni kezdett a reménység, hogy meggyógyul a leánya; az utóbbi időben élénkebben beszélgetett a kis beteg, úgy megerősödött, hogy már magától fel tudott ülni az ágyban, és felragyogott a szeme, ha ránézett kicsi kertjére, amely egyetlen borsószemből sarjadt ki. Egy hét múlva fölkelte egy órácskára. Boldogan üldögélt a meleg napsütésben; a padlásablak nyitva állt, s előtte üdén hajladozott fehér pillangóvirágaival a borsóbokor. A leányka fölébe hajolt, és szeretettel megsimogatta. Ünnepek érezte ezt a napot.

De lássuk, mire vitte a többi borsószem!

Az első, aki olyan büszkén röpült ki a nagyvilágba és azt kiáltotta: "Fogjon meg, aki tud!" - az ereszcatornába pattant, s ott mindjárt fölcsippentette egy galamb. Ott feküdt hát a galamb begyében, mint Jónás a cethal gyomrában.

A két álomszuszék se vitte többre, őket is galambok nyelték le, igaz, így is használtak valamit a világnak.

A negyedik, amelyik egyenest a napba tartott, csak a lefolyócsatornáig jutott; hetekig ázott a szennyes vízben, s jókorára fölpuftadt.

- Milyen szép kövér leszek! - ujjongott. - Azt hiszem, szétrepedek a végén, s ennél többre egy borsószem se viheti! Öten voltunk egy hüvelyben, de mindnyájunk között én vagyok a legerdemesebb.

A lefolyócsatorna rámormolta, hogy igaza van.

A padlásszoba ablakában ragyogó szemű, fiatal lány állt, arcán az egészség üde pirossága; végigsimogatta a borsóbokor valamennyi kis levelét, virágát, nem győzött gyönyörködni benne.

- Én a magam borsószemét többre becsülöm - mondta az ereszcatorna, s alighanem neki volt igaza.

V. Benedek Elek: *A szegény ember hídja*

"Jó tett helyébe jót várj" Ismeritek ezt a mondást?

Mikor Krisztus urunk a földön járt Szent Péterrel, sokszor átjárt egy folyón, amelyen nem volt se híd, se palló. Látta ezt egy szegény ember, aki a folyóhoz közel lakott, s azt mondta a fiának:

- Fiam, csináljunk hidat a folyóra, hogy ne kelljen azoknak a szegény vándoroknak mindig a vízben járni.

Mert a szegény ember szegény vándoroknak nézte Krisztust és Szent Pétert. Csakugyan csináltak is egy keskeny hidat a folyóra. Olyat, amilyet tudtak, de az éppen jó volt, s mikor Krisztus urunk megint arra jött, s meglátta a hidat, erősen megörült neki. Mondja Szent Péternek:

- Mit gondolsz, Péter, mit érdemel az a szegény ember, aki ezt a hidat csinálta?

- Az bizony, uram, megérdemelne egy olyan pipát, mely mindig ég; egy olyan zacskót, amelyből a dohány soha ki nem fogy; s egy olyan kulacsot, melyből sohasem fogy ki a bor.

Krisztus urunk mindjárt meg is adta a pipát is, a zacskót is, a kulacsot is.

Azzal elmentek tovább, de egy hét múlva, kettő múlva, megint a hídra kerültek, s Krisztus urunknak olyan jólesett, hogy hídon mehet keresztül, hogy ismét kérdezte Pétert:

- Mit gondolsz, Péter, mit érdemelne még ez a szegény ember?

- Megérdemelne az, uram, egy olyan kenyeret, mely soha el nem fogy; egy olyan bicskát, amely soha el nem törik, s egy olyan kaszakövet, amelytől egy huzintásra a kasza megélesedik.

Krisztus urunk ezeket is megadta a szegény embernek.

Aztán ismét továbbmentek, jártak-keltek a világon mindenfelé. Útközben Krisztus urunk sok jó embert megjutalmazott, sok rossz embert megbüntetett, de úgy egy esztendő múlva harmadszor is visszakerült a hídra. A víz éppen nagyon megáradott volt, s Krisztus urunk most különösen megörült a hídnak.

Mondta Péternek:

- Mit gondolsz, Péter, mit érdemelne még ez a szegény ember?

Mondotta Péter:

- Megérdemelne ez, uram, egy olyan szántóföldet, amely télen-nyáron terem; egy olyan gyümölcsfát, melynek minden időszakban van gyümölcse; s egy olyan kemencét, amelyben mindig lehessen kenyeret sütni.

- Jól van, Péter - mondotta Krisztus urunk -, én ezeket is megadom, mert az a szegény ember igazán megérdemli.

Meg is adta mindjárt.

A szegény emberből olyan gazdag ember lett, hogy mikor a fia megházasodott, tizenkét banda húzta, s hét nap s hét éjjel állott a lakodalom.